

**Výročná správa neziskovej organizácie
INŠTITÚT TRVALO UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA A
ENVIRONMENTALISTIKY, N. O.
za rok 2018.**

Na Banke pri Piešťanoch 10. 7. 2018

OBSAH:

1. ÚVOD	2
2. Prehľad činností uskutočnených organizáciou za rok 2018	3
3. Ročná účtovná závierka a zhodnotenie základných údajov v nej obsiahnutých	8
4. Výrok audítora k ročnej účtovnej závierke	8
5. Prehľad o peňažných príjmoch a výdavkoch	8
6. Stav a pohyb majetku a záväzkov organizácie	8
7. Zmeny a nové zloženie organizácie	9

1. ÚVOD

Nezisková organizácia INŠTITÚT TRVALO UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA A ENVIRONMENTALISTIKY, N. O. so sídlom: Podhorská ulica č. 145, 921 01 Banka pri Piešťanoch, IČO 51419866 vznikla dňa 07/02/2018 na základe rozhodnutia Okresného úradu v Trnave podľa ustanovenia § 9 ods. 1 zákona č. 213/1997 Z . z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v platnom znení (ďalej len „**Zákon**“).

INŠTITÚT TRVALO UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA A ENVIRONMENTALISTIKY, N. O. poskytuje nasledovné všeobecne prospešné služby:

- a) ochrana životného prostredia a implementácia riešení trvalej udržateľnosti do praxe
- b) tvorba, rozvoj, ochrana, obnova a prezentácia kultúrnych a duchovných hodnôt
- c) služby v oblasti rozvoja telesnej kultúry

Orgánmi neziskovej organizácie sú:

- a) správna rada
- b) revízor
- c) riaditeľ

2. PREHLAD ČINNOSTÍ USKUTOČNENÝCH ORGANIZÁCIOU ZA ROK 2018

Počas roka 2018 INŠTITÚT TRVALOUDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA A ENVIRONMENTALISTIKY, N. O. ako nástupnícka organizácie preberal projekty svojho predchodcu, Inštitútu pre trvalo udržateľný rozvoj, n. o. v likvidácii, predovšetkým projekt eSKaSpot:

-“eSKaSpot“: projekt pre enabling platfom

projekt „enabling platform“ situovanej do revitalizovaného industriálneho objektu „Elektrárňa Piešťany“

- § DIY DIELŇA (Open Stands & tools, Tutoring)
- § PROFESIONÁLNY SERVIS BICYKLOV (endorsed by Shimano Point®)
- § POZÁRUČNÉ OPRAVY PRE ZÁKAZNÍKOV OD DOMOSS
- § KURZ MECHANIKOV (Hands-on Skills Course)
- § KOMUNITNÉ CENTRUM PRIATEĽOV BICYKLA (Veľké koleso - Big Wheel)
- § RECYKLAČNÝ PRIESTOR - ŠANCA NA DRUHÝ ŽIVOT (Craddle On!)
- § ZÁZEMIE PRE VEREJNE ZDIEĽANÉ MESTSKÉ BICYKLE (Public Bikes of Piešťany)
- § MÚZEUM BICYKLA (pozoruhodné stroje a komponenty hodné zachovania)

GENERÁLNI PARTNERI: Komunitné Centrum, prevádzkovateľ priestoru Elektrárňa Piešťany

Domoss Technika – poskytovateľ technického vybavenia Q 7, digital media

MEDIÁLNI PARTNERI: internetové portály: Pnky.sk; ZPiešťan.sk Wintermedia a.s.

PARTNERI: PaulLange&Co. Pro Civitate - Spoločne pre Piešťany, o. z.

a sympatizujúci prispievatelia (crowdfunding)

Typickou črtou obrazu meste Piešťany je okrem kúpeľníctva, masívna prítomnosť cyklistov, niekedy sa mu hovorí aj “slovenský Hanoj”.

„Piešťanci sa rozvážajú na bicygli, kolese, lebo na cicáku“. Bicykel, tento rovnako ekonomický, ekologický, efektívny a efektívny dopravný prostriedok, zažíva v kultúrne vyspelých a environmentálne zodpovedných postindustriálnych spoločnostiach veľký comeback – či už ako nástroj lokálnej mobility, alebo proprietu zdravého životného spôsobu a športovej rekreácie.

Tento typ dopravy stále obľúbený a živý – pri obsedantnej a vlastne skôr vynútenej fixácii nášho života na automobily a aj napriek zatiaľ skôr indiferentnému postoju verejnej správy – nie je, už vzhľadom k rastúcim problémom s parkovacím miestom, v žiadnom prípade na ústupe.

Čo predstavuje ESKA:

Zarážajúco však nie je tento spôsob dopravy systémovo podporovaný a bežní užívatelia sú často vydaní napospas, síce legálnym, zato však nelogickým represiam zo strany inštitúcií riadenia spoločnosti.

Zatáženie odvodmi a relatívne vysoké prevádzkové náklady vytlačili z trhu drobných poskytovateľov servisných služieb a špecializované predajne favorizujú predaj nového tovaru pred údržbou a renováciou často niekoľko desiatročí starých, avšak stále funkčných bicyklov.

Mladšie generácie zabúdili vo virtuálnej realite a vytratili sa základné remeselné zručnosti opraviť jednoduchý mechanizmus, za aký isto môžeme „velociped“ pokladať. Na druhej strane však začína prekvitať celá vitálna subkultúra nových, predovšetkým mladších, entuziastov cyklistickej mobility

- § ESKA je historicky najstaršou, masovo rozšírenou značkou cestovných bicyklov na území Česko-slovenska.
- § Spoločnosť na výrobu bicyklov ELITE, založili v roku 1911 v meste Cheb páni Swetlik a Kastrup, ako jedno z najstarších výrobní bicyklov a detských kočiekov v českých zemiach. Neskôr, zložením svojich iniciál, zmenili názov na ES-KA.
- § Po znárodnení v roku 1947, už ako ESKA, značka združila českých výrobcov bicyklov. Svojou „20-palcovou skladačkou“, sa táto fabrika v druhej tretine 20. storočia zapísala zlatým písmom do histórie česko-slovenskej cyklistickej mobility.
- § V raných 90-tych rokoch n. p. ESKA nezvládol transformáciu do podmienok trhovej ekonomiky a ukončil svoju činnosť konkurzom, značka ESKA je však ešte aj dnes v širokom spoločenskom povedomí dobre známa.

eSKASpace - enabling platform^{1*}

Profil Inštitútu pre trvalo udržateľný rozvoj (ďalej ITUR), bol (spolu s deklarovanou snahou Komunitného centra – prevádzkovateľa objektu E. P., vytvoriť v Elektrárni Piešťany centrum pre zážitkové vzdelávanie v oblasti vedy, techniky a umenia) ideovým impulzom pre vznik projektu „eSKASpace“. Sme toho názoru, že potenciál Elektrárne Piešťany poskytujú optimálne podmienky na zriadenie a rozvojovú perspektívu pre existenciu takzvanej „enabling platform“, zameranej na podporu cyklistiky ako:

§ významnej alternatívnej formy dopravy a § nie nevýznamného, spoločenského hnutia,

ktoré v sebe združuje aspekty § športovo-rekreačné, ako aj § pro-environmentálne – zamerané na perspektívu udržateľnej budúcnosti,

1 <http://doors8delhi.doorsofperception.com/presentationspdf/manzini.html> prístupné: 08/01/2017 17:29 *Podrobnejšie: pozri poznámku na konci textu

- so zámerom vytvoriť vitálnu, komunitne profilovanú a podpornú platformu pre podporu

cyklistiky, ako alternatívnej formy mobility.

A tu je na mieste priblížiť termín „enabling platform“ – ide o kľúčový pojem, proponentom ktorého je medzinárodne etablovaný odborník na problematiku udržateľnosti a (meta)dizajnu – prof. Ezio Manzini^{2,3}, t.č. pôsobiaci na Politecnico di Milano (IT).

Samotný **eSKaSpace** plánujeme ako viacúrovňovú a širokú záujmovú platformu:

- § SVOJPOMOCNÁCYKLODIEĽŇA (DIY Open Stands, Tool & Tutoring⁴)

Platforma by mala zahájiť činnosť vo vedľajšom objekte areálu Elektrárne Piešťany, nadačnom zariadení vo vlastníctve ZSE, ktorého programová náplň je o. i. sa taktiež orientuje na podporu a šírenie myšlienok trvalej udržateľnosti. V prednej časti dielne bude k dispozícii jeden, či viac servisných ostrovčekov, obsahujúcich servisný stojan a základné náradie. Počet týchto stanovísk bude závisieť od záujmu verejnosti, ktorá bude môcť za dobrovoľný príspevok využívať toto zázemie na opravy a údržbu svojich bicyklov. V prípade väčších technických problémov bude k dispozícii zamestnanec – mechanik bicyklov, spôsobilý poskytnúť odbornú radu či asistenciu a v prípade potreby zapožičať špeciálne náradie, prípravky a pod.

- § PROFESIONÁLNY SERVIS (endorsed by Shimano Point®) Jeho úlohou bude naplno využiť zázemie a technické vybavenie. Táto plne komerčná služba by v ideálnom prípade mala vytvárať zdroje, potrebné na mzdové náklady odborného personálu.
- § POZÁRUČNÉ OPRAVY pre zákazníkov siete predajní DOMOSS DOMOSS je významný lokálny distribútor širokej škály spotrebného tovaru, s ktorým nás spája strategické partnerstvo. Ako protihodnotu za poskytnuté kompletné servisné vybavenie dielne, poskytneme jeho zákazníkovi, členom Domoss Klubu, zľavy na servisné činnosti podľa klubových pravidiel.
- § ŠKOLAMĽADÉHOMECHANIKA V spolupráci s mládežníckymi organizáciami z Piešťan a okolia máme pripravenú sériu workshopov s rôznym stupňom náročnosti: od spadnutej retiazky cez opravu defektu, nastavenie prehadzovača a prešmykača, až po vypletanie a centrovanie kolies. Predpokladáme dva až štyri semináre mesačne počas celej cyklistickej sezóny.
- § KOMUNITNÉCENTRUMPRIATEĽOVBICYKLA Sme presvedčení, že „eSKaspace“ združí a posilní miestnu „jednostopovú komunitu“ a stane sa miestom zrodu ďalších iniciatív a aktivít.
- § RECYKLAČNÉ MIESTO – KANDIDÁTI NA ĎALŠÍ ŽIVOT Sme dôslednými proponentmi filozofie „Craddle to Craddles“ – eliminácie odpadu a maximálneho

² <http://attainable-utopias.org/tiki/tiki-index.php> prístupné: 08/01/2017 ³ <http://www.unep.org/resourceefficiency/Portals/24147/scp/design/pdf/pss-imp-7.pdf> ⁴ DIY – Do It Yourself – urob si sám; Open Stand – samoobslužné pracovné miesto; Tutoring – asistencia,

poradenstvo; (angl.) ⁵ Požiadavka úplnej recirkulácie materiálnych zdrojov v ich životnom cykle (angl.: Life-Cycle): „z kolisky do kolisky“ (angl.: Cradle to Cradle) – na rozdiel od jednorazového ukončeného cyklu „z kolisky po hrob“ (angl.: Cradle to Grave), radikálne

predlžuje využitie vyt'ažených prírodných surovín pred ich eventuálnym energetickým využitím

využívania všetkých, iba zdanlivo nepotrebných vecí. Sme pripravení zužitkovať zdanlivo nefunkčné bicykle, vrátiť ich späť do prevádzky a premávky. Už nepoužiteľné súčiastky hodláme poskytnúť partnerským organizáciám – napr. na poli kultúrneho priemyslu – pre výtvarný, či dizajnérsky upcycling⁶.

§ ZÁZEMIEPREMESTSKÉ, VEREJNEZDIEĽANÉBICYKLE Komunitne zdieľaná flotila mestských bicyklov patrí k riešeniam, ktorý sa uplatňujú v stále pribúdajúcich mestách po celej Európe i vo svete. Okrem takpovediac hlavného mesta cyklistiky – dánskej Kodane, sa toto riešenie etablovalo napr. v Paríži, Dubline, Barcelona kde sa rozvinulo ďalej, do oblasti verejne zdieľaných elektromobilov. Verejné „rent-a-bikes“ premávajú aj v neďalekej Viedni – napriek tomu, že prvé dve garnitúry bicyklov boli vandalizované, viedenská municipalita vytrvala v jeho presadzovaní a Viedeň je iste aj preto mestom, zastávajúcim dlhodobo vrchné priečky vo svetovom rebríčku hodnotenia kvality života vo svetových mestách⁷. V Berlíne zasa tvoria sofistikované bicykle s palubnou elektronickou registráciou koncovú časť dopravného door-to-door systému spoločnosti Deutsche Bahn. Na Slovensku poznáme podobnú iniciatívu z Prievidze. Po spustení úvodných fáz projektu by sme takýto mobilizačný nástroj udržateľného života chceli ponúknuť aj obyvateľom a návštevníkom nášho mesta.

§ MÚZEUMBICYKLOV (pozoruhodné stroje a komponenty, ktoré sú hodnôz zachovania) Veľakrát sa stáva, že ľudia vymieňajú historicky, či technicky unikátne bicykle a komponenty za nové. V súčasnosti vlastníme desiatky mimoriadnych bicyklov a stovky „kultových“ komponentov, ktoré

predstavujú míľniky vo vývoji cyklistickej mobility či športu. Túto zbierku hodláme zhromažďovať aj naďalej a sprístupniť verejnosti v muzeálnej časti eSKa-Space.

Projektom eSKa-Space sa ideovo a koncepcne zaoberáme od roku 2016. Veríme jeho potenciálu a chceme urobiť všetko preto, aby náš projekt mohol byť verejnosti prístupný už na jar tohto roku.

v Piešťanoch, Dušan Knap, 15. marca 2017 vedúci projektu eSKaSpace

(spaľovaním) alebo premenou na (skládkovaný) odpad. „Upcycling“ predstavuje ďalší, nový životný cyklus výrobku, so kvalitatívnymi zvýšeniami úžitkových vlastností jeho materiálnej substancie...⁷ podľa prestížnych výročných rebríčkov Mercer LLC[®], alebo NUMBEO[®], do ktorých sa premietajú, o. i. doprava a znečistenie (vzduchu) sa napr. vyššie spomenutá Viedeň dlhodobo umiestňuje na popredných priečkach.

*Vysvetlivka k pozn. na str. 2

Očakáva nás osvojenie nového chápania prosperity. Prechod k „udržateľnej spoločnosti“ je o. i. masívnym procesom sociálneho učenia. Radi- kálny charakter tohto cieľa (naučiť sa lepšie žiť, produkovať menšiu, tzv. „ekologickú stopu“.) vyžaduje rozsiahle experimentovanie, obrovské kapacity pre načúvanie a tiež veľkú mieru flexi- bility k zmenám, pretože je zrejmé, že spôsob živo- ta, akým žijeme dnes, k požadovanému cieľu nevedie.

Ak sa táto fáza pokusov neuskutoční, ak sa nám nepodarí vytvoriť si rozličné skúsenosti a po- učiť sa z nich, potom budeme odsúdení iba pokračovať v konzervovaní starých postupov – to znamená udržiavať náš súčasný katastrofický spôsob života, výroby a spotreby. Proces sociál- neho učenia v takomto obrovskom meradle sa tak týka každého z nás.

Toto súčasné učenie predpokladá existenciu vitálnych komunit, podnecujúcich dynamiku života smerom zdola nahor, vyznávajúcich participa- tívne, intergeneračné formy jeho

organizácie (napr. spoločné bývanie a práca, podpora rodiny, detí, či seniorov, rozvoj pešej a cyklistickej mobility, vznik ekologicky benígnych potravinových reťazcov – napr. blízkých hnutí Slow Food, ďalej solidárne nakupovanie, fair-trade obchod a pod.

Kontexty, aké tu máme na mysli, v praxi predstavujú zložité entity, charakterizované viacerými dimenziami: sociálnou, ekonomickou, kultúrnou, administratívnou, inštitucionálnou ...

Aj keď sú takéto kontexty výsledkom procesu koevolúcie a preto sa „navrhnutí“ (v angl. sloveso: „to design“,) nedajú, niektoré prvky medzi nimi však „navrhnuté“ byť môžu – prostredníctvom istých, plánovaných akcií sa dajú uskutočniť.

Berúc do úvahy všetky tieto „navrhnutelné“ zložky tvorivého kontextu, môžeme na ne odkazovať ako na tzv. Enabling platforms (angl.: „platformy, ktoré umožňujú“...): sú to súbory hmotných a nehmotných prvkov (produkty, služby, infraštruktúry, znalosť pravidiel...), ktoré, ak sa uplatnia v danom kontexte, zlepšia možnosti ľudí, sú živnou pôdou pre kreatívne iniciatívy zdola nahor – a sú schopné podporovať tvorivé komunity a zväčšiť počet „inovatívnych“ občanov, jednajúcich rovnakým spôsobom (t.j. takých, ktorí budú schopní preorientovať sa na udržateľné formy života, reprodukovať tie najúspešnejšie sľubné prípady, resp. objavovať formy nové...),.

Tieto Enabling platforms musia teda v praxi byť schopné napr. uľahčovať prístup k vhodným technológiám; musia podporovať rozširovanie know-how, zručností a schopností; spoluurčovať pružnejšie normy a pravidlá; posilňovať sociálnu a politickú toleranciu.

» Koncept určenia ekologickej záťaže, vyvinutý prírodovedcami M. Wackernagelom a W. Reesom

Vtáacie boudky v mestskom parku

Inštitút trvalo udržateľného rozvoja a environmentalistiky nadväzuje na prácu piešťanského ornitológa Viliama Kubána pilotným mikroprojektom, v rámci ktorého osadili v spolupráci s technickými službami mesta v mestskom parku sedem búdok určených na hniezdenie operencov.

V parku, ako intenzívne ošetrovanej zeleni nie sú staré bútl'avé stromomy. Všetky suché časti drevín musia byť arboristami priebežne odstraňované kvôli bezpečnosti. Mnohým druhom vtákov však tieto bútl'aviny chýbajú na hniezdenie. V takýchto biotopoch ich môžu nahradiť len umalo vyrobené boudky.

„Nadväzujeme na tradíciu osádzania vtáčích búdok, ktorú pred viac ako 35 rokmi iniciovali piešťanskí ornitológovia pod vedením Viliama Kubána. S podporou Služieb mesta Piešťany a spoločnosti Emaila sme vyrobili a osadili prvých sedem búdok“ hovorí Dušan Knap z Inštitútu trvalo udržateľný rozvo a environmentalistiky.

Boudky majú životnosť asi päť rokov. Z tých, ktoré inštaloval ešte Viliam Kubán, ich už v parku veľa nezostalo.

„Je to náhrada pre hniezdiče, ktoré preferujú bútl'aviny, pretože takých stromov v parku niet,“ hovorí ornitológ Štefan Šiška. Podľa jeho slov bolo pred tridsiatimi rokmi osadených vyše sto búdok, väčšina z nich je však už zničená časom.

Mikroprojekt Inštitútu pre trvalo udržateľný rozvoj by mal v nasledujúcich rokoch pokračovať aj vďaka ústretovosti Služieb mesta Piešťany, ktoré pomáhali boudky inštalovať.

Tiež sme vyvinuli aktivity pre ochranu zelene vo vnútroblokoch centra Piešťany, ktoré mali byť a nie sú prebudované na parkovacie plochy.

3. ROČNÁ ÚČTOVNÁ ZÁVIERKA A ZHODNOTENIE ZÁKLADNÝCH ÚDAJOV V NEJ OBSIAHNUTÝCH

V súlade s § 4 ods. 2 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v platnom znení Inštitút pre trvalou udržateľný rozvoj, n. o. účtuje v sústave jednoduchého účtovníctva.

Účtovná závierka je výsledným produktom účtovnej uzávierky. Príprava a zostavenie účtovnej závierky sa skladá z 3 etáp :

1. etapa: prípravné práce – sem patrí zúčtovanie všetkých účtovných prípadov za daný rok do peňažného denníka, vykonanie inventarizácie majetku a záväzkov a zaúčtovanie uzávierkových účtovných operácií

2. etapa: uzatvorenie účtovných kníh t.j. účtovná uzávierka

3. etapa: zostavenie účtovných výkazov t.j. účtovná závierka

Účtovná uzávierka predstavuje sústavu výstupných informácií z bežného účtovníctva. Na základe účtovnej závierky, n. o. zostavuje Výkaz o majetku a záväzkoch a Výkaz o príjmoch a výdavkoch. Tieto výkazy tvoria účtovnú závierku v jednoduchom účtovníctve a sú súčasťou daňového priznania dani z príjmov.

4. VÝROK AUDÍTORA K ROČNEJ ÚČTOVNEJ ZÁVIERKE

Vzhľadom na skutočnosť, že dotácie zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu štátneho fondu a z rozpočtu obce neprekročili v roku 2018 sumu 33 193 eur a príjmy neziskovej organizácie za rok 2018 neboli vyššie ako 165 969 eur, audit v súlade s § 33 ods. 3 Zákona vykonaný nebol.

5. PREHLAD O PEŇAŽNÝCH PRÍJMOCH A VÝDAVKOV

	Príjmy (v Euro)	Výdavky (v Euro)	Zostatok k 31.12.2018
Celkom	2 270	2 198	+72

6. STAV A POHYB MAJETKU A ZÁVÄZKOV ORGANIZÁCIE

Stav aktív a pasív k 31.12.2018 predstavuje sumu 72 EUR. Z toho majetok vo výške 0 Euro pozostáva z:

- a) dlhodobého majetku: 0 Euro
- b) krátkodobého majetku: 0 Euro

K 31.12.2016 predstavoval (i):

- 1. finančný majetok čiastku 72 Euro;
- 2. obežný majetok čiastku 72 Euro;
- 3. vlastné zdroje krytia majetku čiastku -81 Euro;
- 4. cudzie zdroje krytia majetku čiastku 153 Euro;
- 5. oprávky k dlhodobému hmotnému majetku čiastku 0 Euro;
- 6. oprávky k dlhodobému nehmotnému majetku čiastku 0 Euro;
- 7. dlhodobé záväzky čiastku 0 Euro;
- 8. krátkodobé záväzky čiastku 153 Euro.

7. ZMENY A NOVÉ ZLOŽENIE ORGANIZÁCIE

Správna rada organizácie sa neuzniesla na žiadnych zmenách v štatúte ani zložení orgánov neziskovej organizácie.

Dušan Knap
Riaditeľ n.o.